

världen & vi

EN TIDNING AV OCH FÖR ELEVER MED SVENSKA SOM ANDRASPRÅK, NUMMER 1, JUNI 2016

Tema: VEM VAR JAG DÅ? VEM ÄR JAG NU?

Från karriären till skolvänken

- sfi-elever skriver om förluster och nya chanser i yrkeslivet

"Jag känner mig inte helt svensk"

- intervju med barn i Bergsjön om identitet och kultur

Läs tidningen på webben
www.varldenchvi.se

Att byta land och börja om

”I mitt hemland hade jag ett företag som gick bra, ett fint hus och fyra bilar. Jag var social och hade många vänner. Min familj behövde aldrig oro sig för mat, kläder och tak över huvudet. Jag kände mig som en bra far och make, en bra son och chef. Alla respekterade mig och jag kände mig bra. Livet var bra och meningsfullt. Kriget förstörde allting. Jag fick sälja det jag ägde och fly.”

Så berättade en bekant för mig under en middag för några dagar sedan. Han fortsatte:

”Idag vet jag inte vem jag är. Det känns som jag är borta. Namnet har jag kvar men inte så mycket mer. Jag har förlorat ett liv som jag älskade: mina vänner, min yrkes- och familjestatus, min självständighet och friheten att själv bestämma över mitt liv. Men jag har inte slutat kämpa! Jag har inte slutat drömma! Jag vet att en dag kommer mitt liv att vara bättre!”.

Det här numret av Världen&vi

handlar om vad det betyder att byta land. Elever berättar om hur deras liv och självbild har förändrats efter att de flyttat till Sverige.

Vem är du här? Vem var du där? Världen&vi har ställt dessa frågor och lyssnat på svaren. Att byta land är en stor livsförändring. Många känner sig vilsna och besvikna. Många upplever att de har gjort en tillbakagång och måste börja från noll.

Men att byta land betyder inte att man bara förlorar. Man vinner också väldigt mycket: ett nytt språk, nya vänner, nya erfarenheter, kunskaper. Nya vägar öppnas.

Här kommer du att läsa berörande berättelser om hur elever har upplevt sin migration till Sverige. Hur kände du dig när du kom hit? Hur har ditt liv förändrats? Är du samma person?

Joanna Plocica,
redaktör

REDAKTION Världen&vi 2016:

Jenny Hostetter, chefredaktör

jenny.hostetter@abf.se

Joanna Plocica, redaktör

joanna.plocica@abf.se

Said Muuse, skribent och fotograf, sfi Odin

Merve Saraç, skribent sfi Odin

Nadia Abdulghafoor, skribent sfi Odin

Jessica Lynn Hovey, skribent, sas Odin

Mohammad Qadeem Azizi, skribent,

sfi Angered

Almas Mustafa, skribent, sfi Angered

Abir Mahfoud, fotograf, sfi Odin

Samra Mešinović, formgivning

samra.mesinovic@abf.se

ÖVRIGA MEDARBETARE, nr 1:

Nino van Reisen, lärare sfi

Lehwat

José Castillo, sfi Odin

Shukri Osman, sfi Odin

Shahnaz Mofid, sfi Odin

Ayaan, sfi Odin

Obada Yuhya, sfi Odin

Pinar, sfi Odin

Rim Dridi, sfi Odin

Almas Mustafa, sfi Odin

Jiumei Zhao, sfi Angered

Liibaan Mahamed, sfi Angered

Nacimo Ahemd, sfi Angered

Ilkin Suleymanov, gy Odin

Linda

Hani

Zerazion Dawit Gernay, sfi Angered

samt skribenter på debattsidan.

TRYCK:

Dardedze holografija SIA,

Maza Rencenu 12, Riga, LV - 1073

OMSLAG:

Bild: ©SvitlanaBelinska,

www.canstockphoto.se

ISSN: 2001-5585

UTGIVARE:

ABF Vux

ADRESS:

Världen&vi

att Jenny Hostetter

ABF Vux

Odinsgatan 17

411 03 Göteborg

HEMSIDA:

www.varldenochvi.se

Vem är jag?

Det talas idag mycket om identitet. För unga människor har det nog alltid varit viktigt att synas och att vara unik. Ingen vill vara exakt som alla andra. Men de flesta av oss vill inte vara alltför annorlunda, bara lagom. Inte för mycket, inte för lite.

Själv är jag en mycket nyfiken person. Framförallt är jag nyfiken på språk, kultur och religion. Hela mitt liv har jag sökt svaret på två frågor: Hur fungerar världen runt mig, och vem är jag själv?

Jag föddes i Sverige med finländsk mamma och holländsk pappa. Mitt första år bodde vi i Holland men sedan flyttade vi till mammas hemland. Hela hennes släkt och nästan alla vänner hade svenska som modersmål, men annars talade vi finska.

Min familj var kristna men bland våra vänner fanns både judar och muslimer. Vi gick i kyrkan på söndag men besökte också moskén. Mamma lärde sig arabiska på universitetet och jag följde efter henne. Det öppnade dörren till nya spännande världar.

Där i mötet mellan kulturer hittade jag småningom mig själv.

Nino van Reisen,
lärare sfi

NYA ORD

social = trevlig, trivs med folk

make = gift man

en bekant = en person som du träffat några gånger och känner lite

status = plats i samhället, med makt eller utan makt

yrkesstatus = plats i yrkeslivet, till exempel har en chef ofta hög status på jobbet

självbild = bild av mig själv

har förändrats = är inte samma

identitet = hur jag känner och ser på mig själv, vem jag är

"Mina skämt funkar inte i Sverige"

Hon saknar släktingarna i Turkiet och hon gillar inte att hon behöver så mycket hjälp här i Sverige. Merve Saraç skriver om sin identitet i ett nytt land.

Bild: www.pexels.com

Jag levde mycket aktivt i Turkiet. Till exempel brukade jag gå på kafé med mina kompisar. Jag träffade ofta mina släktingar och jag saknar den tiden, för att jag har inte chansen i Sverige att träffa och att hälsa på dem.

I Sverige är jag ofta hemma när jag inte är i skolan.

I Turkiet skämtade jag mycket med andra människor men det funkar inte i Sverige. När jag översätter från turkiska till svenska blir det konstigt.

I Turkiet bestämde jag alltid själv vad jag ville göra, men så är det inte i Sverige. Jag tar alltid hjälp av någon annan person och det gör att jag känner mig oduglig.

Jag tänker att det inte är så lätt att leva i ett nytt land. Jag känner mig gammal och trött. Ibland orkar jag inte mer, men jag måste.

**Merve Saraç,
sfi Odin**

Bild: flickr.com

Jag saknar mamma och pappa

När jag var i Eritrea bodde jag med min familj och mina syskon. Jag var en gladare person då än idag. Jag brukade ta hand om mina syskon eftersom jag var äldst. Jag träffade mina kompisar varje dag och skämtade. Jag gillade inte att vara ensam.

Nu när jag bor i Sverige har jag två barn men känner mig ensam efter-

som jag saknar mina föräldrar, syskon och kompisar.

Jag brukar gå till lekplatser med mina barn.

Jag studerar sfi, men det är inte kul att sitta och studera när man är vuxen. Sverige är ett bra land, men det är inte detsamma som mitt hemland.

Lewhat

NYA ORD

skämt = något roligt som du säger för att få folk att skratta

funkar inte = går inte bra

aktivt = skojade, sa roliga saker för att få folk att skratta med många vänner och aktiviteter, inte lugnt och stilla

släktingar = personer ur samma familj, moster, farbror, kusin, t ex **saknar** = du vill ha/träffa någon eller något som är långt borta

oduglig = kan ingenting

har inte chansen = kan inte

skämtade = skojade, sa roliga saker för att få folk att skratta

översätter = byter språk på text eller tal

konstigt = inte normalt

orkar inte = är så trött att du inte kan kämpa

äldst = första barnet, föddes först

Är du samma person idag?

Elever på sfi berättar om livet och identiteten efter flytten till Sverige.

Namn: Ysra Raschid

Sysselsättning: Läser D-kursen på Odinsskolan

Tid i Sverige: 3 år

Hur kände du dig när du var ny i Sverige?

Jag kände mig isolerad. Jag tänkte att allt är svårt i Sverige. Jag var nästan deprimerad. Jag saknade min familj mycket.

Hur känns det nu?

Bra, för att jag kan svenska och jag känner Göteborg och jag har några kompisar. Nu jobbar jag och samtidigt läser jag sfi. Jag tänker att det är toppen för mig.

Är du samma person idag som innan du kom till Sverige?

Nej, nu klarar jag mig själv, men förut var det inte så.

Namn: Esperanza Gutierrez Nilsson

Sysselsättning: Läser på Odins-skolan

Tid i Sverige: 23 år

Hur kände du dig när du var ny i Sverige?

Jag kände mig som ett nyfött barn i Sverige. Man skulle lära sig allt på nytt, t ex språket, lagar, regler, trafik och produkter när det gäller mat.

Hur känns det nu?

Jag känner mig nästan helt komplett som individ. Det har varit kämpigt men jag är nöjd. Jag läste två utbildningar. Just nu är jag kock och trädgårdsmästare samtidigt. Men jag är inte färdig. Jag har ett annat drömyrke!

Är du samma person idag som innan du kom till Sverige?

Jag är samma person med olika erfarenheter.

Intervju: Merve Saraç, sfi Odin
Foto: Said Muuse, sfi Odin

Sverige är vackert

När jag var i El Salvador i Centralamerika brukade jag laga traditionell mat och besöka alla grannar efter jobbet. Jag träffade min familj och kompisar varje dag och på helgen.

Nu när jag bor i Sverige brukar jag promenera på Avenyn i Göteborg. Jag brukar besöka kyrkan med min son som heter Kevin. Jag träffar mina kompisar från Latinamerika varje helg.

Jag gillar Sverige för att det är en mycket vacker plats. Men jag saknar min familj och mina kompisar här - och jag saknar mitt hemland.

José Castillo, sfi Odin

Jag känner saknad och trivs samtidigt

När jag var i Somalia brukade jag laga mat och städa hemma och jag jobbade på en organisation som hjälper kvinnor. Jag träffade min familj och mina kompisar. Jag gillade att studera.

Nu bor jag i Sverige. Jag studerar sfi på ABF-skolan.

Jag träffar mina barn, grannar och kompisar. Jag vill klara sfi.

Jag saknar mitt hemland, men jag trivs här och jag är jätteglad.

Shukri Osman, sfi Odin

Jag känner mig som en hund

Jag bodde i Iran förut.

Jag brukade gå till jobbet.

Jag träffade kompisar.

Jag gillade inte regeringen där.

Sedan kom jag till Sverige.

Jag brukar träna simning.

Jag träffar mina grannar.

Jag gillar att promenera i skogen.

Jag saknar att se min mamma.

Jag känner mig som en hund.

Shahnaz Mofid, sfi Odin

LÄS FLER TEXTER FRÅN
SFI-ELEVER PÅ WEBBEN
www.varldenochvi.se

Jag trivs men har ingen lägenhet

När jag bodde i mitt hemland studerade jag. Jag gick i skolan i 10 år. Jag brukade repetera mina läxor varje dag. Jag brukade träna på gym och städade hemma. Jag träffade mina kompisar och när jag var ledig umgicks vi i stan eller på bio.

Nu när jag bor i Sverige studerar jag sfi och jag lär mig svenska. Jag trivs bra här men jag har ingen lägenhet. Jag vill studera vidare när jag är klar med sfi. Jag träffar inte min släkt, för de bor inte här. Jag gillar att lyssna på musik och jag gillar att simma också.

Jag saknar min familj. Jag saknar min mamma och min syster och min mormor och min släkt. Jag saknar mitt hemland men jag kan inte flytta tillbaka just nu. Nu bor jag ensam. Ibland saknar jag min mamma.

Ayaan, sfi Odin

Jag gillar att fiska i Sverige

När jag var i Syrien brukade jag gå till jobbet varje dag. Jag träffade min familj varje vecka.

Nu när jag bor i Sverige brukar jag gå till skolan varje dag. Jag träffar inte någon svensk familj. Jag gillar att fiska och vädret är bra. Jag saknar min mamma och pappa.

Obada Yuhya, sfi Odin

Bilder s.5: pixabay.com

Invandringens kris

Elsie C Franzén har skrivit en bok som heter ”Att bryta upp och byta land” om att flytta till ett annat land. Hon skriver att många invandrare hamnar i invandringens kris.

Kris betyder en plötslig och negativ förändring. En elev har beskrivit kris så här: ”Kris är som ett krig fast den sker i människans hjärta. Man mår dåligt på många sätt. Man förstår inte vad som händer i ens liv och varför. Man har ingen kontroll över sitt liv. Man tappat lust för att kämpa och ibland för att leva”.

Invandringens kris har fyra olika faser:

1. Chock

I början känner sig många invandrare som en turist - glad och nyfiken på det nya landet. Man besöker olika ställen, ser nya platser och nya människor. Man tittar på hur människorna klär sig, vad de äter och hur de betar sig.

Efter ett tag, när man måste klara sig i vardagen, börjar man samla på negativa erfarenheter. Man kan inte språket, man förstår inte hur allting fungerar i det nya samhället eller hur människorna i det nya landet tänker. Man känner sig orolig och vilsen.

2. Reaktion

När chocken är över börjar man uppleva många negativa känslor. Man känner att man har förlorat sitt hem, familj och vänner. Man kan kanske inte jobba inom samma yrke som i hemlandet och förlorar sin status. Man kan inte längre bestämma över sitt liv på samma sätt som i hemlandet. Man känner sig som ett barn. Man kan lätt bli arg, ledsen och aggressiv. Man har svårt att fatta viktiga beslut och känner sig hopplös. Man blir mindre social och vågar sig inte på saker. Man tappat livsglädje och motivation. En del mår dåligt i kroppen och får olika sjukdomar.

3. Reparation

Med tiden går det bättre och bättre. När man har lärt sig språket börjar man öppna sig för människor och nya möjligheter. Man börjar acceptera sin situation och ser mer positivt på framtiden. Det blir lättare att hantera olika problem som dyker upp.

4. Nyorientering eller positiv vändning

Man har accepterat det nya landet och känner sig hoppfull. Man är öppen för nya människor, erfarenheter och möjligheter. Man upplever livsglädje och energi. Man känner sig självständig och har kontroll över sitt liv. Språket är inte längre något hinder utan man kommunicerar med andra människor. Man får en ny identitet som har rötter i flera kulturer.

Joanna Plocica, redaktör

Så säger barnen!

Vad tänker barnen om kultur, språk och identitet? Världen & vi åkte till Bergsjön och träffade några glada elever som nyss har kommit till Sverige och till Bergsjöskolan. Här svarar de på våra frågor.

Afra och Lujayn har gått i skola i Bergsjön några månader. Båda har arabiska som modersmål, men har lärt sig förstå och prata svenska på kort tid.

Är Sverige och ditt hemland lika eller olika?

Lujayn: Olika. I Syrien hade jag många kompisar. Jag älskar Syrien. Om jag kan vill jag åka tillbaka dit. Det är vackrare! Människorna där har goda hjärtan och de är trevliga. Det är de här också, men jag känner mig hemma där.

Afra: Jag kom hit till Sverige i somras. Jag känner mig inte hemma i Sverige än. Irak är mitt hemland!

Vilket språk är ert favoritspråk – svenska eller arabiska?

Afra: Båda. Men det blir bättre med min svenska när jag kan mer. Det finns personer som inte kan arabiska och då behöver vi kunna svenska när vi vill prata med dem.

Vem pratar ni svenska med och vem pratar ni arabiska med?

Afra: Jag pratar arabiska med Lujayn och också med mamma och pappa. Mamma kan inte svenska. Hon är hemma med två bebisar. Pappa går i skola. Han förstår när jag pratar svenska med mina kompisar.

Lujayn: Jag pratar svenska med läraren. Hon kan inte arabiska. Och en gång pratade jag med en tjej på skolan som inte kan arabiska. Jag var jättearg på henne och jag började prata på svenska, men efter halva tiden började jag prata arabiska istället för att jag var så arg. Hon förstod ingenting! Ha ha ha!

Känner ni er som svenskar, som syrier och irakier eller som både och?

Lujayn: När jag pratar svenska känner jag mig svensk. När jag pratar arabiska känner jag mig som syrier.

Afra: Jag pratar bra på arabiska. Jag pratar bra på svenska också. Men allt är nytt här.

Vad är det som är nytt här, tycker du?

Afra: Allt är annorlunda här. I Irak bor många fattiga, till exempel. De har inga pengar. Här ser du inte nån som är så fattig.

Tycker du att det är någon skillnad mellan människor som kommer från olika länder? Är det till exempel skillnad mellan de som kommer från Sverige och de som kommer från Somalia?

Subeer: Det är ingen skillnad. Alla människor är likadana. Det är bara det att de kommer från olika länder och talar olika språk.

Sucaad: Nej, det är ingen skillnad.

Suhayla: Jag vet inte.

Finns det några likheter mellan Sverige och Somalia?

Subeer: Vi har samma skor och knivar i Somalia.

Suhayla: Ingenting är likadant.

Vilket språk gillar du bäst och varför? Vilket språk är viktigt för dig?

Subeer: Jag gillar både svenska och somaliska. Somaliska är viktigt för att prata med min släkt i mitt hemland. Arabiska, svenska och engelska är viktiga också. Om du kan olika språk kan du prata och förstå andra människor. Svenska är viktigt när man bor i Sverige. Om man inte kan svenska så får man inget jobb och blir tiggare.

Sucaad: Svenska är viktigt för studier i framtiden. Men somaliska är också viktigt. Det är mitt modersmål.

Suhayla: Mitt modersmål är viktigast. Om du vill lära dig andra språk måste du kunna ditt modersmål bra.

Vilket språk talar du hemma och vilket på skolan?

Sucaad: Hemma pratar jag alltid mitt modersmål. I skolan pratar jag svenska med min lärare och kompisar. De förstår inte somaliska.

Spelar det någon roll vilket land ett barn kommer ifrån?

Subeer: Nej, alla barn är likadana även om de kommer från olika länder.

Sucaad och Suhayla: Nej, vi leker med alla.

Vad tycker du om Sverige?

Elan: Jag tycker att Sverige är ett bra land.

Vad tyckte du om Sverige när du kom hit?

Elan: Jag trodde att jag aldrig skulle lära mig svenska. Jag tyckte att svenska är ett svårt språk.

Är det någon skillnad mellan dig och dina föräldrar?

Elan: Ja, jag kan mer svenska än de.

Hur tänker du om framtiden.

Elan: Jag vill ha bra betyg och bli ingenjör.

Känner du dig svensk?

Elan: Både ja och nej. Det att jag inte kan svenska så bra gör att jag inte känner mig helt svensk.

Vad är skillnad mellan skolan i Kurdistan och skolan i Sverige?

Elan: I Sverige slår lärare inte sina elever, men det gör lärare i Kurdistan.

Om någon frågar dig varifrån du kommer, vad svarar du då?

Elan: Jag svarar att jag kommer från Kurdistan. Jag bodde där i 7 år.

Har det hänt dig något särskilt för att du är ny med språket?

Elan: En gång visste jag inte hur många köttbullar man kunde ta. Det var 7 stycken men jag tog 19! Läraren sa att det var för mycket. Jag skämdes jättemycket sen.

Intervjuer: Abir Mahfoud, Nadia Abdulghafoor,

Merve Saraç, Said Muuse, sfi Odin

Joanna Plocica, Jenny Hostetter, redaktörer

Foto: Abir Mahfoud och Said Muuse

NYA ORD

vackrare = mer fint att se på

jättearg = mycket arg

annorlunda = olikt, inte samma

fattig = har inte pengar

köttbullar = svensk mat, små bollar av kött

skämdes = kände skam, kände att du gjort något dåligt

Nytt land – ny arbetssituation

Yrket är ofta en viktig del av en människas identitet. Här skriver fem sfi-elever om hur deras yrkesidentitet och status har förändrats i Sverige.

Vid skolbänken - efter 20 år på Turkish Airlines!

Jag kommer från Turkiet och arbetade på Turkish Airlines som flygvärdinna. Min man jobbar där också. Vi har bott i USA och min dotter är född där.

Efter nästan 12 år ville mitt företag att jag skulle börja arbeta i Sverige och öppna Turkish Airlines i Göteborg. Vi flyttade till Sverige. Jag började arbeta i Turkish Airlines som försäljnings- och marknadschef.

Det var så svårt att leva i ett nytt land. Vi hade inga släktingar här i Sverige. Vi saknade Istanbul så mycket. Istanbul är en fantastisk stad, tycker jag. Jag trodde inte att jag skulle stanna i det här landet, så jag tänkte att jag inte behövde lära mig svenska. Jag pratade engelska när jag hade möten med andra företag. Mina två barn gick på Internationella Engelska Skolan. De kan prata engelska och inte svenska.

Efter 6 år i Sverige var arbetet här avslutat. Därför

skulle jag bli tvungen att byta land igen. Mitt företag ville att jag skulle arbeta i Turkiet. Men jag och min familj vill inte flytta till Turkiet, Italien eller Australien. Det är så svårt att starta ett nytt liv igen. Därför slutade jag på mitt jobb. Vi bestämde att vi ska bo här.

Jag har inget jobb nu. Efter 20 års arbete med en hög lön så är det så jobbigt för mig att vara arbetslös. Men mitt första steg blir att lära mig svenska!

Pinar, sfi Odin

Bild: www.turkishairlines.com

Hon förlorade sin identitet - men tror på en ny karriär!

I stort sett har jag haft ett mycket bra liv. Jag har aldrig behövt oroa mig för mat, kläder eller skydd. Jag är från Minnesota, där så många svenska emigranter bosatte sig på 1800-talet och tidigt 1900-tal. Jag tänkte att övergången till Sverige skulle bli enkel. Jag har också bott i fem länder tidigare.

Med min utbildning hade jag aldrig haft problem med att hitta ett jobb innan jag kom hit. Som gymnasie- och universitetslärare i språk och litteratur trodde jag aldrig att jag skulle stöta på problem med att etablera mig i Sverige. Visst, jag kanske måste skjuta upp min planerade PhD men jag skulle kunna undervisa, tänkte jag. När jag lämnade Minnesota, lämnade jag ett jobb jag älskade och även ett erbjudande om att undervisa på universitetet. Jag var stolt över mina kunskaper i engelska språket och litteraturen. Jag skrev och talade engelska med flyt. Jag

hade ett hus, en bil, och vänner och familj som jag träffade regelbundet.

Jag flyttade till Sverige eftersom min make, som är svensk, precis hade börjat en forskarutbildning och jag skrev min avhandling. Tidpunkten verkade vara perfekt. Strax efter att ha flyttat hit upptäckte jag att jag inte kunde öppna bankkonto eller ansöka om ett identitetskort, utan min make. Det tog mig 10 månader att komma in på sfi och det enda lärarjobbet jag kunde få var deltidsarbete på flera olika avtal vid en grundskola. När folk frågade mig vad mitt jobb var kommentaren nästan alltid: "Åh, så du är bara..."

När jag gjorde scones och gick med dem till mina grannar för att presentera mig tittade de på mig misstänksamt och ville veta vad jag önskade från dem. Min examen var inte bra översatt och jag kunde inte få forskartjänst.

Jag hade anpassat mig så lätt i Kina, Sydkorea, och England och jag trodde att i Sverige skulle jag

känna mig hemma. På ytan var Sverige så likt Minnesota. Det kändes som hemma fast utan vänner, familj, jobb och möjligheten att kommunicera på samma sätt som i mitt hemland. Jag visste inte längre vem jag var och kunde inte berätta om mitt arbete med stolthet. Jag visste inte vart jag kunde gå eller vad jag skulle göra med mitt liv. Jag har aldrig upplevt en sådan kraftig kulturchock eller känt mig så ensam som jag gjorde min första sommar här.

Det är nästan exakt två år nu sedan jag flyttade till Sverige och jag blir kär i detta land mer och mer för varje dag. Jag är på väg att omdefiniera mig själv. Jag kan nu säga med optimism att jag är lärare och elev. Jag undervisar vuxna igen och studerar svenska. Jag kan skratta lättare och berätta för folk med glädje snarare än med fruktan att när mina svenska studier är över får jag börja studera ett nytt ämne som bara kan leda till en ny karriär.

Jessica L. Hovey, Odin

Glad att gå på kurs för skådespelare

Jag kommer från Afghanistan och har arbetat som skådespelare. Jag spelade i 3 ryska och afghanska filmer i Ryssland och spelade också lite i en serie i Pakistan.

Jag vill också spela i filmer och på TV i Sverige.

Nu bor jag i Sverige. Jag kom hit för 2 år sedan. Efter 8 månader studerade jag på sfi i Angered i ett år.

Nu går jag istället på en kurs som heter Kulturakademin Trappan. Jag är mycket glad här. Det är en kurs för professionella. På kursen har vi hållit på med film, teater och radio. Två dagar har vi åkt till TV-huset

och vi har tittat på teater.

Jag är säker på att du tittar på mig på TV och bio i Sverige en dag. Insha'Allah - om gud vill!

Mohammad Qadeem Azizi

"Jag var framgångsrik - nu börjar jag från noll"

Mitt namn är Rim Dridi och jag är 29 år gammal. Jag kommer från Tunisien. Jag kom till Sverige i slutet av 2015. Min historia i Sverige började när jag fann min kärlek Ali, en afghansk-svensk kille. Vi gifte oss och jag flyttade hit.

I mitt hemland var jag en framgångsrik kvinna som utbildat sig till grafisk designer och arbetat med kända märken som Gucci och Sarenza. Efter hårt arbete fick jag befordran och blev gruppleddare på retuschavdelningen.

Jag talar tre språk: arabiska, franska och engelska. Jag har även läst koreanska, ryska och japanska.

Nu bor jag i Sverige. Jag studerar sfi på ABF Vux på nybörjarnivå. Det är tråkigt ibland men jag måste lära mig svenska så fort som möjligt därför att det inte är lätt att hitta arbete utan det svenska språket. Jag har skickat många jobbansökningar till flera företag men inte lyckats hittills.

När jag kom hit trodde jag att jag lätt skulle kunna hitta ett jobb, vilket

som helst, men det är det inte. Jag har börjat leta efter jobben som jag aldrig hade sökt annars, såsom städning och matlagning. Det är svårt för mig att känna att jag gör en tillbakagång och måste börja från noll. Det påverkar mig och mitt liv jättemycket. Min man måste försörja mig och betala för saker jag vill köpa. Det känns inte bra. Jag har alltid varit självständig och aldrig behövt vara beroende av någon. Jag hade råd med allting jag behövde och ville ha.

Det känns som att jag förlorat så mycket på att komma hit och jag ångrar mig ibland.

Min dröm är att få tillbaka mitt framgångsrika liv igen!

**Rim Dridi,
sfi Odin**

Hoppades bli journalist

Då jag var i Kurdistan jobbade jag på tv och på en tidning. Nu är jag i Sverige och kan inte göra saker som jag hoppades på, till exempel att bli journalist. Det är dåligt för mig att leva så.

Men några saker är roliga i Sverige. Jag tränar och simmar två gånger varje vecka och jag går till en grupp och dansar till musik. Det är jätteroligt! Vi är nästan 20 kvinnor som dansar där.

**Almas Mustafa,
sfi Odin**

Jag bytte land och bytte liv

Länder och kulturer är olika. Därför förändras livet för de flesta av oss efter flykten eller flytten till ett nytt land. Här kan du läsa om den erfarenheten.

Mitt land och mitt liv har förändrats!

Jag växte upp i Kina. Min pappa och min mamma började arbeta på en skofabrik 1980. Mitt hemland var fattigt och vår familj levde ett fattigt liv. För att tjäna lite mer pengar tog min pappa hem fabrikens halvfärdiga skor. När jag var åtta år började jag tillverka skor hemma. Tillsammans med min bror och mina två systrar arbetade jag varje dag efter skolan i sex timmar till sent på kvällen.

Vi måste använda giftiga kemikalier när vi arbetade. Jag fick ont i huvudet och skadade mina händer. Men jag tänkte ut ett sätt att bli klar snabbt med skorna. Mina syskon och jag låtsades att vi lekte medan vi arbetade. Det var en hård men intressant barndom.

Nu arbetar barn inte längre i mitt hemland. Det finns lagar som ger barnen rätt att gå i skolan och som gör det förbjudet att arbeta före 16 års ålder.

När jag blev äldre levde jag bra i Kina. Jag hade det bästa jobbet och jag bodde i en skyskrapa i en stor stad. Alla talade samma språk och åt samma mat. I södra Kina, där jag bodde, är det varmt och mycket soligt.

Men det fanns ingen jämställdhet mellan kvinnor och män. Kvinnor gick inte i skolan. De stannade hemma och gick inte ut när de var gifta. Familjen tyckte bara om pojkar, flickor var inte lika mycket värda. Om en gift man blev sjuk och dog, kunde hans fru inte gifta sig igen.

Nu klarar jag mig själv!

I Somalia lagade jag inte mat. Mamma lagade min mat. Men i Sverige lagar jag min mat själv. Nu tvättar jag också mina kläder. Förut levde jag med min familj. Nu lever jag med mig själv.

När jag kom till Sverige tänkte jag att det var svårt att leva här därför att vi har olika vanor och olika språk. Men nu tycker jag att det svenska samhället och svenska språket är lätt. Nu tänker jag att vi kan leva tillsammans och jobba tillsammans.

Liibaan Mahamed,
sfi Angered

Bild: pixabay.com

Hon levde som änka tills hon dog. Samhället diskriminerade änkan, men män hade mer frihet och kunde gifta om sig med en annan kvinna. Så var det i det gamla Kina. Nu är människor mer jämställda och i kinesisk lag har män och kvinnor samma rättigheter.

När jag flyttade till Sverige blev mitt liv svårt. Jag pratade inte svenska och jag hittade inte något jobb. Nu hyr jag en lägenhet i Göteborg. Jag måste studera mycket för att lära mig svenska. Jag tänker mer på framtiden – på utbildning, jobb, att gifta mig och bilda familj. Mitt liv har förändrats mycket sedan jag flyttade till Sverige.

Jiumei Zhao,
sfi Angered

NYA ORD

halvfärdiga = inte helt klara

jämställdhet = samma för män och kvinnor

änka = kvinna vars man har dött och är inte gift

ordna = göra i ordning, göra klart

giftiga kemikalier = produkter som är farliga för hälsan

emigrera = lämna sitt land, utvandra

utvandraland = land som man har lämnat, flyttat ifrån

ge sig iväg = resa

ett skäl = orsak

När svenskarna flyttade till Amerika...

Ilkin Suleymanov berättar om tiden då svenskarna flydde över havet till Amerika.

Nu vet jag mycket om Sverige

När jag bodde i mitt hemland var jag inte samma person som jag är nu. Som barn levde jag tillsammans med min familj och jag tänkte aldrig på mat och kläder, därför att mina föräldrar ordnade alla saker som jag behövde hemma. Jag tänkte bara på leksaker och kläder för högtider. Förut oroade jag mig inte, för jag var nära mina kusiner och mina släktingar. Jag kunde träffa dem varje dag. Nu tänker jag mycket på dem och drömmer om dem hela tiden.

När jag kom till Sverige kändes det jättesvårt. Jag måste klara mig själv och jag förstod ingenting om hur det nya landet fungerar. Men nu vet jag mycket om landet. I Sverige fungerar samhället mycket bra. I Sverige bor svenskar tillsammans med människor som har kommit från olika länder. Här har alla människor samma rättigheter och det är jämställt mellan kvinnor och män. Det tycker jag är bra och viktigt.

Det finns stora skillnader mellan Sverige och mitt hemland. Många somaliska män vill till exempel inte att kvinnor och män ska ha samma lön och samma rättigheter. Men nu är män i mitt hemland tvungna att acceptera att kvinnor har samma rättigheter som män.

**Nacimo Ahmed,
sfi Angered**

Nära Stenpiren i Göteborgs hamn ligger ett öppet område som heter Packhusplatsen. Därifrån reste ungefär 1,5 miljon svenskar när de lämnade Sverige för att emigrera. Där finns idag ett museum som heter Emigranternas hus.

Det är jättetrevligt att vara i Emigranternas hus. Jag fick veta mycket om emigranterna och Sveriges historia. Sverige var ett stort utvandrarsland för drygt 100 år sedan. De flesta emigrerade till Nordamerika.

Var fjärde svensk invånare gav sig iväg till USA mellan 1850 och 1930. 20% av dem kom tillbaka till Sverige.

Det fanns flera orsaker till utvandringen. Det största skälet var ekonomiskt. Sverige var fattigt på den tiden. De flesta svenskarna bodde på landsbygden. Det var svårt för en familj att leva i ett torp med både sina gamla föräldrar och sina 8 eller 9 barn. Torpet hade ett rum och kök. Det fanns inte elektricitet, värme, vatten, avloppsledning, radio, tv, tidningar, internet eller mobiltelefoner. Barnen gick inte i skolan i många år och de var tvungna att jobba istället. De flesta kunde inte läsa och skriva så bra som idag.

Svenska ungdomar hade nästan bara ett yrkesval: bli dräng eller piga. Det var ett mödosamt arbete och man tjänade väldigt lite pengar, men fick mat för dagen.

Andra orsaker att fly från Sverige var religiöst förtryck och folk ville ha personlig och politisk frihet. I USA fick svenskarna nästan gratis mark för att odla, religionsfrihet, ett demokratiskt politiskt system och välbetalda jobb.

Emigranterna åkte med båt från Göteborg till England och fortsatte med båt till New York. Alla passagerare blev undersökta av läkare i hamnen. Om någon hade löss, loppor eller smittsamma sjukdomar fick de åka tillbaka. Detta gällde även för personer med handikapp.

Guiden på Emigranternas hus var en jättetrevlig person. Han heter Roger och uttalar sitt namn Rrrrrroger. Han berättade allt på ett ordentligt sätt och långsamt från början till slut.

**Text och bild: Ilkin Suleymanov,
gy Odin**

KULTUR

Idag tränar jag ordet träd. Träd snubblar olyckligt över mina läppar när jag kommer till ä, vacklande mellan engelska ord "trade" och "tread." Jag går på detta språk. Beträdar detta land som jag trampar vatten. Jag borde dyka. Ett träd, trädet, träden. Grenar. Jag vill säga "mitt språk blir mer." Vilket nog borde vara mitt språk förbättras. Men vad jag vill säga är "jag blir mer." Jag skjuter ut grenar. Expanderar även som jag förminskar.

Today, I practice the word for tree. Träd stumbles awkwardly over my lips as I come to the ä, wavering between "trade" and "tread." I am treading upon this language. Treading this land as I would water. I should dive. Ett träd, a tree. Trädet, the tree. Träden, the trees. Grenar, branches. Mitt språk blir mer, my language becomes more. Which should probably read mitt språk förbättras, my language improves. But what I want to say is "I become more." I am branching, out. Expanding even as I diminish.

Dikt: Jessica Hovey, Odin

EN BRA BOK

En bok om när mamma blir gammal

Onslag: Anna Koveses och Louise Matell, www.nyponforlag.se

Boken heter Vardag på Björkgården. Den är skriven av Christina Wahldén.

Händelserna börjar när Liv och Sara tittar på några bilder på Liv och hennes föräldrar. Livs pappa är död och mamma bor på ett äldreboende. Hemmet där Livs mamma bor heter Björkgården. Sara blir ganska chockad över att Livs mamma bor ensam. Liv förklarar att man brukar göra så i Sverige och att lagen i Sverige är bra.

Eftersom mammans minne är dåligt var det svårt för Liv att bo kvar med Eva. Sara har svårt att förstå så Liv förklarar problem som kan hända. Liv jobbar och kan inte vara med mamman hela tiden. Sara berättar om sin mormor. Sara tycker väldigt mycket om henne. När Sara var liten tog mormor hand om henne. När mormor blev gammal började Sara ta hand om henne.

Sara och Liv lämnar äldreboendet. När Sara har sett att läget på äldreboendet är bra och att personalen där ständigt jobbar för att gamla ska trivas bra där förstod hon att olika länder tar hand om sina gamla på olika sätt. Hon tycker ändå att det är lite konstigt med äldreboenden.

Sara tänker: "Jag respekterar det här sättet att ta hand om gamla människor men jag tycker om att ta hand om dem själv så att de inte känner sig ensamma."

Linda, sfi Odin

Välkommen till Sverige!

När jag kom till Landvetter mötte jag två poliser. De frågade mig vilket språk jag talar. Jag svarade att jag talar engelska och nederländska. En manlig och en kvinnlig polis frågade mig: "Har du någon medicin?" Jag blev förvånad. Jag sa: "Varför frågar du mig det? Om du behöver medicin kan du gå till apoteket."

Efter det sa de: "Vi arbetar för säkerheten här, därför frågar vi dig. Vi brukar fråga alla människor, inte bara dig."

Den dagen kunde jag inte prata svenska. Men idag kan jag prata och förstå svenska språket. Idag känner jag mig som en annan person.

Said Muuse, sfi Odin

Nu ska jag berätta om mina första intryck av Sverige. Jag kom hit 2004 på vintern, i oktober. Det var mycket snö och kallt den dagen jag kom. Klockan var 20.00 och det var så mörkt. Jag kände mig väldigt lycklig men också osäker.

Mitt första intryck av Sverige var positivt. Det var tyst och lugnt, luften var ren och det var bra miljö. Det som var negativt var att alla människor höll på med sina mobiler. Jag tyckte också det var konstigt att så många kvinnor rökte.

Ella Zheng, sfi Angered

Inte lätt att stoppa kriget i Syrien!

Från Världen & vi nr1, 2014

Jag kan känna igen problemen för människor som drabbas av kriget i Syrien. Jag själv kommer från Somalia. Vi var i krig i 25 år och det fanns mycket problem mellan flera olika grupper. Många människor dog i kriget och många människor flydde från Somalia. Många somalier har dött när de varit på flykt över havet.

Jag tror inte det är lätt att få tillbaka freden igen i Syrien. Flera olika grupper krigar mot varandra, till exempel Shia- och Sunnimuslimer. För att få fred i Syrien måste alla länder hjälpa folket i Syrien med mat och mediciner. EU, USA och Ryssland måste göra mer för att stoppa terrorismen och bomberna mot det syriska folket.

Hasan Muhudin

Olika om män och kvinnor

Kulturen i Somalia och Sverige är olika. När det gäller familjen t ex, tar somaliska män ansvar för familjen. Det är de som jobbar och försörjer familjen, betalar räkningar, bestämmer över barnens utbildning, mm. Kvinnorna uppföstr barnen och ansvarar för hemmet. De lagar mat, städar, mm.

Men svenskarna gör inte som somalier. Svenska män och kvinnor jobbar lika mycket, både hemma och utanför hemmet. Svenska folket är också annorlunda från oss. Somalier är öppna och glada oftast och de hjälper varandra och hälsar på varandra ofta utan att boka tid först.

Men svenska folket är inte så. De är mycket tysta och om man vill besöka andra måste man bestämma tid!

Said

Bygg nya bostäder!

Jag heter Zinah och jag har bott i Sverige nästan sju år. Förut, för sex år sen, var det lätt att hitta bostad men nu är det jättesvårt att hitta bostad.

Jag tycker att politikerna måste satsa på att bygga många nya bostäder och att de måste kontrollera alla som bor i hyresrätt med förstahandskontrakt. De som bor i hyresrätt med förstahandskontrakt hyr ofta ut sin lägenhet svart. De måste straffas tycker jag.

Jag har stått i kö på Boplats i nästan fem år och jag väntar fortfarande. Nu bor jag i en tvåa med min man och mitt barn. Det är jättesvårt att bo i en liten lägenhet. Politikerna måste göra någonting. De måste göra ett nytt system så att alla får lägenhet, tycker jag.

Zinah

Bild: pixabay.com

Sänk inte lönerna för nyanlända. De kämpar mycket

metro DEBATT

Jag har läst Marina Takalas artikel i Metro om att många i Sverige vill sänka minimilöner för nyanlända och ungdomar. Jag tycker likadant som Marina för att livet i Sverige är inte lätt från början. Nyanlända kämpar mycket när de kommer hit och då vill man ha lön och ett bra jobb.

När man jobbar i Sverige betalar man skatt och hyra, mat, kläder och det är mycket. Marina tänker att alla människor har samma rätt och det måste vara rättvist. Man ska få samma lön för samma arbete. Det tycker jag också.

Merve

Handläggaren tvingade mig att byta skola!

Min handläggare på Arbetsförmedlingen flyttade mig till en annan skola. Den nya skolan var inte bra. Min lärare på ABF Vux var jättebra. Jag hade kompisar där och jag var glad för att vi hjälpte varandra med svenskan. Jag ville stanna på ABF Vux.

Jag vet inte varför handläggaren flyttade mig. Hon skickade ett brev till mig. Hon skrev bara att jag ska byta skola.

Jag pratade med min ABF-lärare. Hon kontaktade min nya skola och frågade varför jag måste byta. De sa att min handläggare hade bestämt det.

På den nya skolan fanns inte riktiga grupper. Lärarna sa att jag måste läsa med nya elever i 6 månader. Jag fick börja om. Jag måste läsa alfabetet igen och siffrorna 1, 2, 3... Jag var inte glad. Jag kan alfabetet! Jag vill lära mig nya saker! Jag gick kurs B på ABF Vux och hade klarat A-kursen.

Jag åkte till Arbetsförmedlingen och frågade om jag kunde byta tillbaka till ABF Vux. Personalen sa att de skulle skriva till min handläggare.

Bild: s. 15: pixabay.com

Efter tre veckor skickade handläggaren ett brev och förklarade att jag kan flytta tillbaka till ABF Vux.

Jag träffar aldrig min handläggare. Hon brukar vara snäll och hjälpa mig att söka jobb. Men det här var inte bra. Jag blir arg och ledsen när en annan person bestämmer över mitt liv och min situation. Jag vill bestämma själv. Och jag vill veta varför de bytte skola för mig!

Amar – elev på ABF Vux

Diskriminering finns både här och där

Mitt liv i Somalia var inte bra. Mitt land var i krig med ett annat land och det var krig inom landet. Därför måste jag och min familj fly till ett annat land. Jag flyttade till Sydafrika och jag var invandrare där. Jag är invandrare nu också och jag lever som invandrare. Jag hoppas att det kommer att bli lugnt och normalt en dag i mitt hemland och att folk kommer tillbaka.

Det finns flera viktiga kulturella skillnader mellan sydafrikansk och somalisk kultur. Den somaliska kulturen är en kombination av arabiska kulturer och ursprungskulturer, med-

an den sydafrikanska kulturen är en blandning av influenser från olika afrikanska, asiatiska och europeiska kulturer. Dessa kulturer har påverkat attityder, värderingar, teknik, mat och klädstilar i Sydafrika.

Somalia är landet där jag blev föräldralös och Sydafrika är landet där jag drabbades av främlingsfientlighet och diskriminering. Nu lever jag i Sverige, omgiven av andra skandinaviska länder. Här finns också främlingsfientlighet och diskriminering, men dessa länder är mer demokratiska och människor är mer jämställda än i de flesta andra länder.

NYA ORD

känna igen = veta, känna någon eller något

vara på flykt = rymma, fly

fred = utan krig

annorlunda = inte samma, olika
hyresrätt = lägenhet man hyr från ett bolag

sänka = minska, göra mindre

nyanlända = de som precis har kommit till ett nytt land

kombination = en blandning av två eller fler saker

ursprungskulturer = gamla kulturer i ett land

Min åsikt om jämställdhet mellan kvinnor och män är att vi föds lika till den här världen och vi ska lämna den som jämlikar. Vi kommer aldrig att ha en sann civilisation förrän vi har lärt oss att erkänna andras rättigheter.

Washington Mustafa

Min älskade mormor!

Min mormor hette Batulo. Hon var min bästa vän.

Hon hade en matbutik. Han hade också flera djur till exempel kor, får och höns.

Hon var en öppen person. Hon var jättesnäll och hon var hjälpsam. Hon älskade mig mycket och hon sade: "Du är min tvilling". Hon lekte med mig. Jag var nöjd hos min mormor.

Jag älskar min mormor mycket. Jag glömmer aldrig min mormor.

Nu är hon död.

Jag saknar henne.

Hani

Bilder s. 16: www.pixabay.com

En modig man!

Jag kände en modig person som arbetade på ett företag i mitt hemland. När arbetarna på företaget hade problem med något som var fel och orättvist, protesterade han och diskuterade problemen med cheferna. Han kämpade och arbetade hårt för de anställdas rättigheter. Han uträttade stora saker.

Jag beundrade och tyckte om honom, eftersom han vågade säga vad som var fel. Arbetarna respekterade honom mycket.

Det var inte bara människor på företaget som fick hjälp av honom. Han hjälpte också gamla människor, föräldralösa barn och arbetslösa.

**Zerazion Dawit Gernay,
sfi Angered**